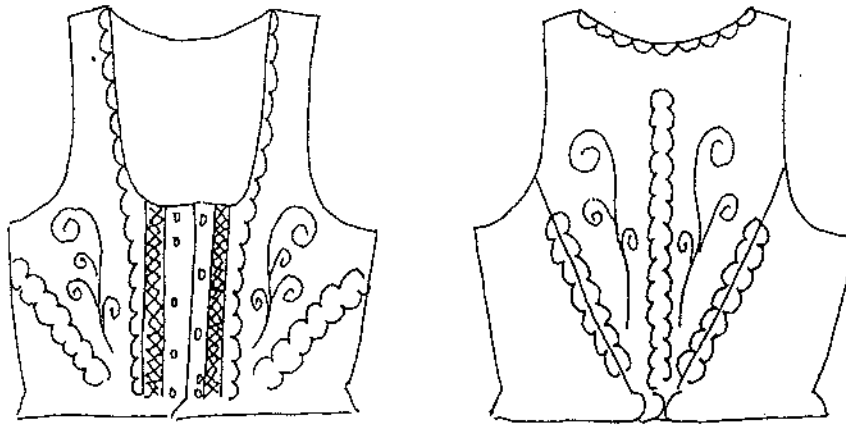

LÄNSHEMSLÖJDEN SKARABORG

Livstykke använt till Vadsbodräkten.
Härkomst okänd. Från 1800-talets början.
Skaraborgs Länsmuseum, inv.nr 590.

Material:

- Yttertyg, tuskaft, svart ylle
- Foder, tuskaft, oblekt linne
- Lingarn, oblekt, brunt
- Bomullsgarn, beige, rött, blått, gulgrönt
- Ullgarn, rött
- 20 fjädrar
- Band el. snodd
- Bivax

Till originalet finns ingen snodd eller band bevarad.
Mönstret är helt efter originallivstycket, som är litet i storleken.
För att få rätta storleken sy först en modell i ett stadigt tyg t.ex. lakansväv.
Förstoring och förminskning av mönstret se separat blad.

Skaraborgs läns Hemslöjdsförening ideell förening

Postadress
Box 374
541 28 Skövde

Besöksadress
Petter Heléng. 3
Skövde

Telefon
0500-410397

Reg.nr
866601-2284

Postgiro
9 52 49-9

Bankgiro
5704-9199

Krymp yttertyget genom dampning med våt trasa.

Krymp fodertyget genom flera tvättar i 60° och skölj det väl. Stryk det slätt innan det är helt torrt.

Tillklippning: Lägg ut tygmodellens alla delar på ylletyget.
Se upp med trådriktningen.
Klipp med 1,5 cm sömsmån utmed alla sidor utom kilen, som klipps med 1 cm sömsmån.
Fodret klipps lika som yttertyget, men bakstycket klipps med hel rygg (ej söm mitt i ryggen).
Bakstyckets kläppar klipps ut för sig.

Trådmarkera runt alla mönsterdelar, markera uppklippet för kilen.
Pressa fast små bitar av vliseline i vinkeln vid kläpparna på fram- och bakstycken, liksom i toppen på uppklippet för kilen för att tyget ej skall repa sig.
Kasta runt alla delarna.

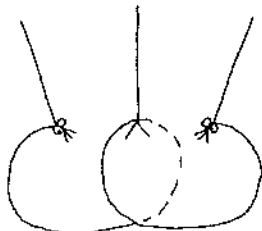
Sömnad av kil: Gör uppklippet för kilen på framstycket enligt mönstermarkeringen och kasta.
Sy fast kilen från avigsidan med efterstygn, sy med brunt lingarn. Glöm ej vaxa tråden.
Sömmarna pressas isär utom i toppen, där de pressas neråt.
Putsa sömsmånen vid kilen.

Rygg- o sidsömmar: Sömmarna sys med efterstygn och brunt lingarn. Garnet vaxas väl.
Ryggstyckena läggs räta mot räta och sys ihop.
Lägg framstycket och bakstycket räta mot räta och sy sidsömmarna.
Sömmarna pressas isär.

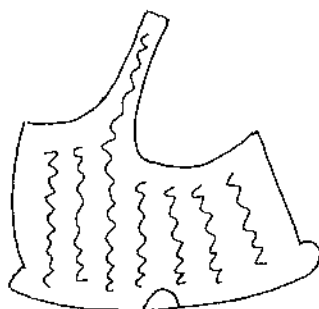
Framkanternas, ärmhålens och halsringningens sömsmåner viks in och sys ner med små förstygn i brunt lingarn.

Vik in nederkanten och kläpparnas sömsmån, gör jack för att få bra rundning.
Träckla runt nederkanten.

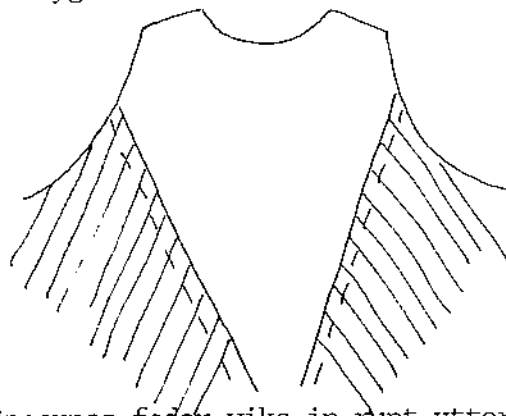
Foder:

Gör uppklipp för kilen och vik in sömsmånen mot avigsidan.
Foderkilen läggs in under framstycket och detta sys fast mot
kilen med fällstyggn i oblekt lingarn.
På yttertygets aviga läggs framstyckets foder och träck-
las stadigt fast över hela framstycket, men lämna 4-5 cm
från kanten.

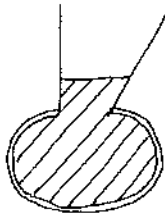
Vik sedan in fodret runtom utom vid sidsömmen, där bak-
styckets foder ligger över.

Yttertyget skall råda 1-2 mm, träckla.

 = FODER

Kläpparnas foder viks in runt ytterkanterna utom upptill,
där ska bakstyckets foder ligga över, träckla.

 = FODER

Fodrets bakstycke läggs på plats o tråcklas lika som framstycket. Lämna 4-5 cm runt kanterna.

Vik in fodret runt hals- och ärmringningen och nertill mot kläpparna, tråckla. Yttertyget ska råda 1-2 mm.

All tråckeltråd på fram- och bakstycke måste sitta kvar för att hålla fodret på plats vid sömnad av broderi.

Sömsmånen vid sidsömmarna på bakstyckets foder viks in och sys fast med fällstygn, oblekt lingarn.

Fälla fast fodret med brunt lingarn vid fram- och nederkanten med fällstygn, som går igenom på rätsidan och bildar en stickning. Prickfällning, se stygnbeskrivning.

Broderi o Fjädrar: Om man har ändrat storleken på livstycket måste broderimönstret förlängas.

Det sker genom utökning av antalet bågar på mönstret.

Drag ej isär och gör ej större bågar än på originalmönstret.

Mät ut de raka linjerna där fjädrarna skall placeras.

Prova ut rätt längd på fjädrarna, sy en kanal av bomullsband och träd i fjädrarna.

Rita av broderiet på ett tunt papper, överför mönstret genom att tråckla av broderiet med hjälp av pappret. Riv bort det.

Prova med fjädern när du broderar tunnlarna så att de får plats, c:a 8 mm.

Broderiet sys genom både foder och yttertyg.

Sy ej klart broderiet på diagonalen, innan fjädrarna är iträdda.

Fjädrarna träs in i tunnlarna uppifrån.

Mönsterförändringar

Lämpligt tyg till modellen är lakansväv.

Klipp ut mönsterdelarna i tyg.

Lägg till 1 cm sömsmån där två delar sys ihop, även i framkanten för att kunna nåla ihop livet.

Vid avprovning behövs hjälp av en person som är väl insatt i sömnad av folkdräkter för att stilen på plagget ej ska förvanskas.

OBS! Vissa detaljer får ej förstöras: bakstyckets bredd nertill, axelbandens bredd och skörtens storlek.

Försök dessutom hålla stilen och formen på halsringningen.

Vid provning ska de plagg som ska bäras under vara på.

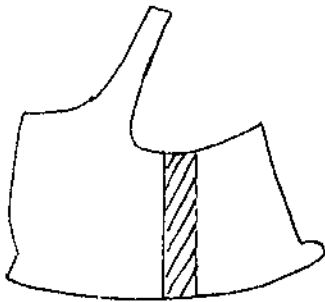
Några sätt att förstora ett mönster, förminskning sker på samma sätt.

= utökning

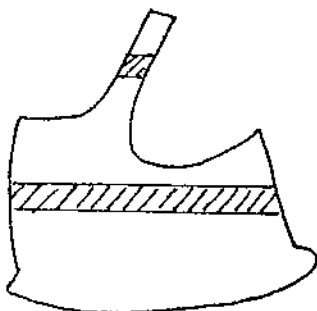
= intagning

Om det inte når ihop framtill?

Klipp upp modellen mitt under armen o sätt i en lagom stor bit.

Prova igen och nåla ihop den framtill.

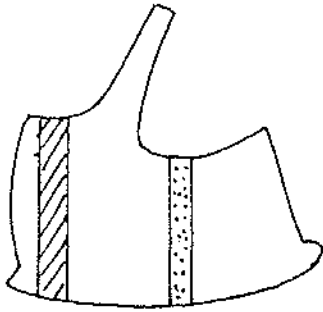
Om det är för lite för kort?

Klipp av mitt på axeln och sätt i en lagom stor bit.

Om det är mycket för kort?

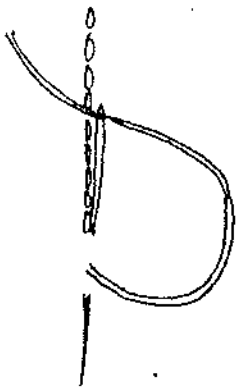
Klipp även upp fram- och bakstycke tvärs över och förläng med en bit, kan göras på två olika ställen.

Om du måste öka en mycket stor bit under armen, kanske halsringningen ser snäv ut?

Klipp upp framtill från urrengningen och rakt ned och lägg i en så stor bit att axelbandet kommer på rätt plats och urrengningen ser riktig ut. Tag in lika stor bit under armen.

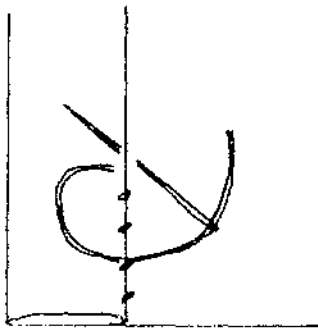
När livstycket av bomullstyg passar, klippes all sömsmån bort i sömmarna och mönstret är klart att användas.

STYGNFÖRKLARING

Efterstygn

Stick ner nålen vid föregående stygn och stick upp den lika långt framför tråden.

Fällstygn

Stick ner nålen snett från höger till vänster. Nålen ska ta ordentligt i både yttertyg och fäll.

Kedjestygn

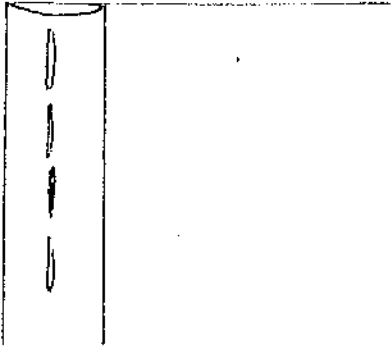
Lägg en ögla från vänster till höger. Stick ner nålen intill tråden och stick upp den i öglan. Stygnlängd 3 - 4 mm.

Förstygn

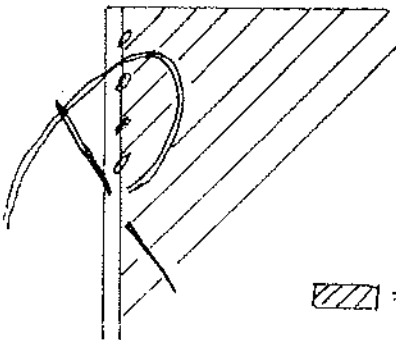
Samma som träckelstygn.

Prickstickning

Sys på samma sätt som förstygn.
Stygnen på rätsidan är mycket korta.

Prickfällning

Sys på samma sätt som fällstygn. Nålen går ordentligt igenom yttertyget så att en prickrad bildas på rätsidan.

 = FODER